

Slik tenker man seg at det nye Fram-museet vil bli i fremtiden

hus

og trange farvannene mellom de kanadiske øyene i nord. Derfor ser de to skipene ulike ut, forteller Kløver.

Innovasjon. Når man forhåpentlig neste år får opp bygget som skal huse «Gjøa», vil det bli lagt vekt ikke minst på de innovative aspekter ved Amundsens ekspedisjon. Den første som forsøkte å finne veien nord om det amerikanske fastlandet, var etter alt å dømme den britisk-italienske kapteinen John Cabot allerede i 1497. Gjennom 1500-, 1600-, 1700-, og 1800-tallet fulgte en mengde forsøk på å seile fra Atlanterhavet til Stillehavet langs den nordlige ruten.

Roald Amundsen studerte alle de foregående ekspedisjonene, hvorav mange hadde endt med katastrofalt resultat. Han fant ut at det var to hovedårsaker til at man aldri hadde klart å komme seg gjennom Nordvestpassasjen: Skipene hadde vært for store for de grunne farvannene. Dessuten hadde mannskapet vært for stort til at man kunne overleve og skaffe mat dersom skipet ble skrudd ned i isen.

– Amundsen tok en strategisk beslutning. Skulle han finne Nordvestpassasjen, måtte han ha et lite skip, og han måtte ha med seg få menn. Endel av dem han tok med seg på «Gjøa», had-

«Fram-museet er ikke bare et museum for Norge»

Geir Kløver, direktør ved Frammuseet

de erfaring med jakt og fiske i polare strøk. Det viste seg å være oppskriften på suksess, bemerket Kløver.

– Polarhistorien er full av store bragder, som i seg selv er minneverdige. Men like viktig som å huske bragdene, er det å lære av den oppfinnsomheten og det pågangsmotet som polfarerne viste, slår direktør Geir O. Kløver fast.

Et landemerke. Det nye bygget som blir reist for å ta vare på «Gjøa» vil ikke endre Frammuseets karakter som et sentralt landemerke i Oslo, forsikrer leder for byggekomiteen ved museet, Øystein Trøseid.

Når vernebygget for «Gjøa» forhåpentlig er reist i 2011, vil de som betrakter Frammuseet fra sjøsiden få se at det er kommet opp et nytt bygg som ligner på det eksisterende museet, men som er mindre i størrelse. Dermed skapes det en harmonisk sammenheng mellom bygget som fortsatt vil huse «Fram» og det nye bygget som vil huse «Gjøa». Begge bygg blir deler av det samme museet.

– Mer enn en kvart million mennesker kommer hvert år til Frammuseet for å studere «Fram» og de norske polarferdene, sier Trøseid.

halvor.tjonn@aftenposten.no

Røyking øker risikoen for å få Alzheimer

■ Det er en myte at røyking reduserer risikoen for å få Alzheimer. Det stikk motsatte er tilfelle, slår amerikanske forskere fast.

Forskerne ved University of California San Francisco (UCSF) har gjennomgått 43 undersøkelser om emnet og konkluderer med at røyking er «en markant risikofaktor for Alzheimers sykdom», skriver danske Politiken. De amerikanske forskerne gjorde derimot en annen interessant oppdagelse. Forskning som er sponset eller påvirket av tobaksindustrien fremstiller røyking som en beskyttende faktor mot Alzheimer, mens uavhengig forskning viser det stikk motsatte. (NTB)

Ord for dagen

Arktis: Hav- og landområdene omkring Nordpolen. Den sentrale del av Arktis er Polbassenget, som sammen med randhavene vanligvis kalles Polhavet.

Antarktis: Fellesbetegnelsen på land- og havområdene omkring Jordens sydpol. Fordelingen av hav og land er nærmest motsatt den vi finner i Arktis.

R2 tar jobben

■ Robonaut 2 (R2) er navnet på siste generasjons menneskelige robot, og er utviklet i samarbeid mellom NASA og General Motors. Sistnevnte skal blant annet bruke teknologien til å forbedre sikkerheten i sine biler. Noe av det nyskapende ved R2 er at den kan bruke «fingrene» aktivt. Dermed kan roboten bruke de samme verktøyene som astronautene og utføre kompliserte operasjoner. Se video på aftenposten.no

Økende antisemittisme i Storbritannia

■ Storbritannia opplevde et rekordhøyt antall antisemittiske hendelser i fjor, mange av dem utløst av de israelske angrepene mot Gazastripen. The Community Security Trust (CST) registrerte 924 antisemittiske hendelser i 2009, det høyeste antallet siden den jødiske organisasjonen begynte å føre statistikk i 1984. Hver fjerde hendelse hadde direkte referanser til den israelske militæroffensiven mot Gazastripen. 124 av hendelsene betegnes som «voldelige», og tre av dem dreide seg om drapstrusler eller mishandling.

– Dette rekordhøye antallet viser at antisemittismen er et økende problem for britiske jøder, sier CSTs talsmann **Mark Gardner**.

Statsminister **Gordon Brown** er bekymret over det høye antallet antisemittiske hendelser i Storbritannia.

– Følelser, uansett hvor sterke de er, kan aldri rettferdiggjøre voldelig ekstremisme eller angrep, sier Brown. (NTB-Reuters)

Vitenskapelige fakta

Større fare nær storbyer

En truende geologisk formasjon, subduksjonssonen i regionen Cascadia, ligger nærmere byene på den nordvestlige stillehavskysten enn man tidligere har trodd.

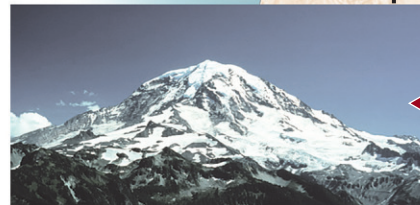

Tidligere studier

Tydet på at sonen etter hvert ville revne, med jordskjelv, tsunamier og vulkanutbrudd langs denne linjen

Ny forskning

Viser at revnen kan gå her, med langt større ødeleggelse i regionens byer

Subduksjonssonen

Langs en tusen kilometer lang forkastningslinje skyves havbunnen under det nordamerikanske kontinentet

© MCT/Bulls
KILDER: Tim Melbourne of Central Washington University (U.S.), MCT Photo Service